

Säkylän kunta
kirjaamo@sakyla.fi

Viite Lausuntopyyntö 22.4.2025

Aihe Säkylä, Ristolan asemakaavan muutos ja laajennus, luonnos

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa Säkylän Ristolan alueen asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kaavaluonnoksesta. Suunnittelualue sijaitsee noin 12 kilometriä Säkylän keskustasta pohjoiseen, Kantatien 253 varrella ja sen molemmin puolin. Suunnittelualue rajautuu ympäröiviin maa- ja metsätalousalueisiin. Suunnittelualue on kooltaan noin 102 ha. Ristolassa on Kantatien molemmin puolin olemassa olevaa teollisuusaluetta. Alueen eteläosa on asemakaavoitettu teollisuusalueeksi 2000-luvulla.

Kaavaselostuksen mukaan Ristolan asemakaavassa keskeinen tavoite on luoda edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittymiselle ja laajentumiselle. Asemakaavalla päivitetään kaava vastaamaan toteutunutta tilannetta sekä mahdollistetaan teollisuusalueen kehittäminen ja laajentaminen.

Suunnittelualue sijoittuu osittain valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen *Köyliönjärven kulttuurimaisema* (VAMA 2023). Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) Valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin liittyy suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Alueella Kantatien eteläpuolella on voimassa neljä asemakaavaa: Ristola 1 (2007), Ristola 2 (2018), Ristola 3 (2019) ja Ristola 4 (2020).

Kaavaselostuksen mukaan asemakaava-aluetta on laajennettu Kantatien eteläpuolella sekä Kantatien pohjoispuolelle. Asemakaavassa on osoitettu pääosin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueita, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY-2, TY-3). Korttelialueet sijoittautuvat uudelle asemakaava-alueelle Kantatien pohjoispuolelle, sekä olemassa olevan asemakaavan yhteyteen Kantatien eteläpuolelle. Määräyksissä on huomioitu yleisilme pääteiden läheisyydessä, läheinen asutus sekä Köyliönjärven maisema-alue. Lisäksi kaavassa on osoitettu olemassa olevaa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T) kaava-alueen lounaisosassa. Teollisuusalueilla tonttitehokkuus on $e=0.5$. Suurin sallittu kerrosluku vaihtelee välillä I—II. Asemakaava-alueen ympärille on osoitettu suojaviheralue (EV) suojaksi alueen rajautuessa Köyliönjärven arvokkaaseen maisema-alueeseen. Lisäksi kaavassa on osoitettu Kantatien eteläpuolelle, teollisuus-, varasto- ja liikennetarakennusten korttelialue (TKL) ja Kokemäentien ja Kantatien risteykseen liike- ja huoltoasemarakennusten korttelialue (KLH) sekä asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL). Kaavassa on osoitettu olemassa olevat erillispientalojen korttelialueet (AO) sekä kolme uutta tonttia kaavan eteläosaan, Pispantien varrelle. Asemakaava-alueelle on lisäksi osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueita (ET). Kaavaan on merkitty alueella sijaitsevat johtorasitteet. Maa- ja metsätalousalueeksi osoitettu alue (M-1) säilyy ennallaan kaava-alueen eteläosassa. Lisäksi Kokemäentien ja Linjatien risteykseen on osoitettu maa- ja metsätalousalue (M). Maantien alueet sekä kävelyn ja pyöräilyn verkosto on merkitty toteutuneen mukaisesti. Katuverkostoa täydennetään uusilla korttelialueilla. Kaavassa on annettu rakentamista ohjaavia määräyksiä sekä hulevesiä ja melua koskevia määräyksiä.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Satakunnan Museo näkee, että kaavan lähtötietoja tulee täydentää rakennetun ympäristön sekä maiseman nykytilan osalta. Kaava-alue sijoittuu osittain valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle, jolloin vaikutusten arvioinnin tulisi olla myös kattavaa. Esimerkiksi Linjatien sekä Vinnarinhaaran varressa valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen on osoitettu TY-kortteleita sekä suoja-aluetta ja Kokemäentien itäpuolella sijaitsevalle peltoalueelle AO-kortteli. Ympäristön nykytilaa tulee kuvata tarkemmin vaikutusten arvioinnin helpottamiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kaavan vaikutusten arviointiin ja havainnollistamiseen suhteessa valtakunnallisesti merkittävään maisema-

alueeseen. Myös kaavan vaikutusalueella olevat Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt sekä tekeillä olevaa maakuntakaavaa varten laaditun Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventoinnin (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023) keskeiset tulokset tulee huomioida kaavaselostuksessa sekä kartalla että sanallisesti.

Köyliön alueella on toteutettu 1980–2000-luvulla rakennusinventointi, jonka tietoja ei voida pitää enää ajantasaisena. Esimerkiksi kaavan vaikutusalueella Vinnarintien ja Salattimentien varrella sijaitsee vuoden 1986 inventoinnin perusteella kohteita, joita on arvotettu rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiksi. Suppeat inventointitiedot kohteista on katsottavissa osoitteesta www.y-pakki.fi. Satakunnan Museo ei näe tarpeelliseksi varsinaisen rakennusinventoinnin toteuttamista, mutta kaavan vaikutusalueella tulisi toteuttaa maisema-analyysi, jossa kiinnitetään huomiota myös rakennettuun kulttuuriympäristön nykytilaan sekä kaava-alueella että sen välittömällä vaikutusalueella. Maisema-analyysissä on huomioitava kattavasti keskeiset näkymäalueet etenkin VAMA-alueeseen nähden. Museo pitää hyvänä, että kaavaluonnoksessa on lähtökohtaisesti huomioitu suojaviheralueet (EV), mutta maisema-analyysin tulosten perusteella voidaan arvioida perusteellisemmin myös näiden alueiden riittävyyttä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella on vuonna 2017 toteutettu arkeologinen inventointi (Ristolan asemakaavan muutos- ja laajennusalueen arkeologinen inventointi, Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut/Petro Pesonen 2017). Silloinen selvitysalue on kattanut lähes koko nykyisen suunnittelualueen ja selvitystä voidaan edelleen pitää riittävänä ja ajantasaisena. Kaava-alueelta tunnistettiin inventoinnissa kaksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi arvoitettua maarakennetta, Ristola 1 ja Ristola 4 -nimiset kuopanteet (kts. Kulttuuriympäristön palveluikkuna <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000032196> ja <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000032200>). Molemmat kohteet on sittemmin tutkittu ja ne eivät enää ole muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia. Kohteita ei siten ole tarpeen merkitä kaavakartalle. Nämä tiedot tulee päivittää kaavaselostuksen sivulle 20 kohtaan 3.3.4 Muinaismuistot. Kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia kuvaillaan kaavaselostuksen kappaleessa 6.1.5. Myös tähän tulee päivittää tiedot siitä, että muinaismuistolain rauhoittamia arkeologisia kohteita ei kaava-alueella enää ole.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Ulla Riipinen
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä